S 39/02-3135/02 V Brně dne 4. září 2002

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ve správním řízení č.j. S 39/02, zahájeném dne 19.2.2002 podle § 18 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), v platném znění, a § 15 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, v souladu s § 21 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, na návrh účastníka řízení, společnosti AGROFERT HOLDING, a.s., se sídlem Roháčova 89/1101, Praha 3, IČO 25 13 00 72, ve správním řízení zastoupeného JUDr. Miroslavou Rybovou, bytem Pomořanská 472/2, Praha 8, na základě plné moci ze dne 18.2.2002, ve věci povolení spojení soutěžitelů ve smyslu § 12 a násl. zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, vydává toto

r o z h o d n u t í :

Spojení soutěžitelů AGROFERT HOLDING, a.s., se sídlem Roháčova 89/1101, Praha 3, IČO 25 13 00 72, a UNIPETROL, a.s., se sídlem Trojská 1997/13a, Praha 8, IČO 61 67 21 90, ke kterému dochází ve smyslu § 12 odst. 3 písm. a) zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, na základě „Smlouvy o koupi a prodeji akcií“ ze dne 12.2.2002, kterou uzavřel Fond národního majetku České republiky, se sídlem Rašínovo nábřeží 42, Praha 2, jako prodávající, a společnost AGROFERT HOLDING, a.s., se sídlem Roháčova 89/1101, Praha 3, IČO 25 13 00 72, jako kupující, v jejímž důsledku získá společnost AGROFERT HOLDING, a.s., se sídlem Roháčova 89/1101, Praha 3, IČO 25 13 00 72, akcie představující 62,99% podíl na základním kapitálu společnosti UNIPETROL, a.s., se sídlem Trojská 1997/13a, Praha 8, IČO 61 67 21 90, a tedy i možnost vykonávat přímou kontrolu v této společnosti, se podle § 16 odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve spojení s § 17 odst. 3 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže,

p o v o l u j e

s následujícími závazky ve prospěch zachování a rozvíjení účinné soutěže:

1) **Společnost AGROFERT HOLDING, a.s., se sídlem Roháčova 89/1101, Praha 3, se zavazuje neomezovat po dobu 5 let od nabytí právní moci rozhodnutí, bez ospravedlnitelných důvodů, dodávky průmyslových hnojiv a prostředků na ochranu rostlin pro distribuční společnosti stojící mimo skupinu Agrofert, a tyto realizovat přinejmenším v takovém množství, které distribuční společnosti v současné době od skupiny Agrofert odebírají, a to nejen v podzimních měsících, ale i celoročně.**
2) **Společnost AGROFERT HOLDING, a.s., se sídlem Roháčova 89/1101, Praha 3, se zavazuje obchodovat s průmyslovými hnojivy a prostředky na ochranu rostlin za standardních podmínek, a to tak, aby žádného distributora ani zákazníka nediskriminovali co do množství, kvality či ceny.**
3) **Společnost AGROFERT HOLDING, a.s., se sídlem Roháčova 89/1101, Praha 3, se zavazuje zachovat po dobu nejméně 5 let pro všechny distribuční společnosti stojící mimo skupinu Agrofert (i členy skupiny) rovné cenové podmínky pro odběr dusíkatých hnojiv, a zároveň zveřejňovat čtvrtletně transparentním způsobem předpokládaný vývoj cen dusíkatých hnojiv, včetně stanovení podmínek pro zvýšení cen v důsledku vzniku dalších nákladů.**

O d ů v o d n ě n í :

Při posuzování spojení soutěžitelů Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) vycházel zejména z návrhu na povolení spojení soutěžitelů, dotazníku k povolení spojení, listiny zakládající spojení, výpisů z obchodního rejstříku, výročních zpráv spojujících se subjektů, dalších informací o spojovaných soutěžitelích, protokolů z ústních jednání konaných s účastníkem řízení a stanovisek oslovených soutěžitelů.

Skutečnost, že se Úřad spojením zabývá byla uveřejněna v Obchodním věstníku č. 12/02 ze dne 20.3.2002. Ve stanovené lhůtě 5 dnů pro podání případných připomínek Úřad obdržel vyjádření společnosti Agropol Group, a.s., se sídlem Opletalova 4, Praha 1 (dále jen „Agropol Group“).

Ve smyslu ustanovení § 33 odst., 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), v platném znění, Úřad umožnil, aby se zástupce účastníka správního řízení před vydáním rozhodnutí vyjádřil k podkladu rozhodnutí a ke způsobu jeho zjištění.

Prvoinstanční rozhodnutí ve věci bylo vydáno již 19.8.2002. Dne 28.8.2002 Úřad obdržel od účastníka řízení rozklad proti tomuto rozhodnutí, s tím, že dodatek k závazkům, které účastník řízení navrhnul, a ke kterým se v protokolu z ústního jednání ze dne 15.8.2002 zavázal, nebyl v rámci uvedeného ústního jednání projednán. V rozkladu účastník řízení navrhl, aby Úřad ve výroku rozhodnutí stanovil omezení ve prospěch zachování a rozvíjení účinné hospodářské soutěže pouze a přesně tak, jak se k nim účastník zavázal. Vzhledem k tomu, že se jedná o nadbytečné ustanovení, které však žádným způsobem neovlivňuje podstatu rozhodnutí, Úřad neshledal důvod, proč rozkladu odporovat. S ohledem na výše uvedené Úřad využil možnosti autoremedury podle § 57 odst. 1 správního řádu a rozkladu společnosti AGROFERT HOLDING, a.s. v plném rozsahu vyhovuje. Ostatní části rozhodnutí, včetně výroku tak jak je výše uveden, tímto nejsou nikterak dotčeny.

1 NOTIFIKAČNÍ PODMÍNKY

Navrhovaná transakce je vyústěním procesu privatizace majetkové účasti státu na podnikání společnosti UNIPETROL, a.s., se sídlem Trojská 1997/13a, Praha 8, IČO 61 67 21 90 (dále jen „UNIPETROL“), kdy usnesením č. 1343 ze dne 17.12.2001 vyslovila vláda České republiky souhlas s metodou přímého prodeje akcií vybranému nabyvateli, kterým se stala společnost AGROFERT HOLDING, a.s. se sídlem Roháčova 89/1101, Praha 3, IČO 25 13 00 72 (dále jen „AGROFERT HOLDING“).

K oznamovanému spojení soutěžitelů tedy dochází v souvislosti s uvedeným usnesením vlády ČR na základě „Smlouvy o koupi a prodeji akcií“ ze dne 12.2.2002 (dále jen „Smlouva“). V důsledku Smlouvy společnost AGROFERT HOLDING získá 114 224 038 akcií společnosti UNIPETROL, vydaných jako registrované zaknihované akcie na majitele, které představují přibližně 62,99 % vydaných akcií společnosti UNIPETROL, a tedy i možnost společnost UNIPETROL přímo kontrolovat. Navrhovaná transakce zakládá spojení soutěžitelů nabytím přímé kontroly podle § 12 odst. 3 písm. a) zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže (dále jen „zákon“).

Pokud jde o účastníka správního řízení o povolení spojení soutěžitelů, k němuž dochází, podle § 12 odst. 3 písm. a) zákona, nabytím účastnických cenných papírů, povinnost podat návrh na povolení spojení je podle § 15 odst. 2 zákona uložena soutěžiteli, který má získat možnost přímo nebo nepřímo kontrolovat jiný podnik, což je v tomto případě společnost AGROFERT HOLDING. Ta se také následně ve smyslu § 21 odst. 1 zákona stala účastníkem uvedeného správního řízení.

Celkový celosvětový čistý obrat spojovaných soutěžitelů za poslední účetní období ve smyslu § 14 zákona překročil částku 5 miliard Kč, tzn. že je splněna notifikační podmínka dle § 13 písm. a) zákona a navrhované spojení soutěžitelů tak podléhá povolení Úřadu.

2 CHARAKTERISTIKA SPOJOVANÝCH SUBJEKTŮ

Společnost **AGROFERT HOLDING** vznikla, podle výpisu z obchodního rejstříku vedeného Městským soudem v Praze, oddíl B, vložka 4730, dne 20.5.1997. AGROFERT HOLDING je obchodní společností bez vlastního výrobního programu, která formou majetkových účastí sdružuje další obchodní a výrobní společnosti na území ČR. Jediným akcionářem společnosti AGROFERT HOLDING je společnost AGROFERT, a.s., se sídlem Roháčova 89, Praha 3 (dále jen „AGROFERT“), jež stojí na vrcholu majetkové struktury celého holdingu. Skupina AGROFERT zaměřuje svoji činnost do tří základních oblastí, jednak je to činnost související se zemědělstvím, činnost související s potravinářstvím a rovněž činnost související s průmyslovou výrobou chemických látek na bázi anorganické i organické chemie.

Z celého holdingu působí přibližně 30 společností v zemědělském sektoru. Majetkové účasti ve většině z těchto společností vlastní a spravuje společnost AGFTRADING, a.s., se sídlem Roháčova 1099/83, Praha 3 (dále jen „AGFTRADING“). Jedná se zejména o společnosti typu ZZN, tedy Zemědělské zásobování a nákup, či ACHP, tj. agrochemické podniky, které se zabývají obchodováním s potřebami pro zemědělskou prvovýrobu (průmyslová hnojiva, pesticidy, mořidla) a poskytováním služeb pro zemědělce (např. sklizňové služby, posklizňový výkup plodin a jejich ošetření). Většina společností typu ZZN rovněž vyrábí krmné směsi pro zvířata a v menší míře se zabývají výkrmem drůbeže či prasat.

V rámci majetkové struktury skupiny AGROFERT dále působí potravinářské společnosti Maso Planá, a.s. a MASNA Studená, a.s., které se zabývají zpracováním vepřového a hovězího masa. Součástí společnosti AGFTRADING jsou, jakožto organizační složky, bývalá společnost ADEX, a.s., zabývající se porážkou a zpracováním krůt těžkého typu, a bývalá společnost Krůta Hodonín, závod na porážku a zpracování krůt těžkého typu bez vlastní finalizace výrobků. Svým působením pokrývají zemědělské a potravinářské společnosti území celé České republiky.

V sektoru chemického průmyslu, který je pro navrhované spojení soutěžitelů sektorem dotčeným, působí následující společnosti kontrolované společností AGROFERT HOLDING:

- **DEZA a.s**., se sídlem Masarykova 753, Valašské Meziříčí (dále jen „DEZA“), je výhradním zpracovatelem surového benzolu a surového dehtu, což jsou vedlejší produkty vznikající při výrobě koksu z černého uhlí. DEZA vyrábí především černouhelné smoly, základní aromáty – zejména benzen a toluen, ftalátová změkčovadla, impregnační oleje a další chemické výrobky. Výrobky společnosti DEZA slouží jako vstupní surovina pro další zpracovatelskou výrobu, přičemž většina produkce je určena na vývoz do zahraničí.
- **PRECHEZA a.s.**, se sídlem nábř. Dr. E. Beneše 24, Přerov (dále jen „Precheza“). Nejvýznamnějšími výrobky společnosti jsou: - titanová běloba, jedná se o pigment, který se, jakožto základní složka barev, používá k výrobě nátěrových hmot, ale též pro výrobu plastů, papíru a ve stavebnictví; - železité pigmenty, které se používají rovněž k výrobě barev, ale i laků a barevných plastů; - kyselina sírová, která se používá v chemickém a zpracovatelském průmyslu a při výrobě anorganických pigmentů; - monohydrát vznikající při výrobě titanové běloby, který se používá k přípravě krmných směsí a při výrobě cementu.
- **PRECOLOR, a.s.**, se sídlem nábř. Dr. E. Beneše 24, Přerov (dále jen „Precolor“). Předmětem činnosti společnosti je obchod a distribuce anorganických pigmentů a plniv, titanové běloby, monohydrátu $FeSO_4$, průmyslového sádrovce a některých dalších vybraných anorganických chemikálií. Činnost společnosti je velice úzce spjata s dodávkami surovin pro průmysl barev, plastů, papíru a s dodávkami speciálních typů pro syntetická vlákna, kosmetiku, potravinářství a farmacii.
- **AGROBOHEMIE, a.s.**, se sídlem Terezínská 147, Lovosice, (dále jen „Agrobohemie“). Jedná se o obchodní společností bez vlastního výrobního programu, jejímž hlavním předmětem podnikání je obchod chemickými výrobky na bázi anorganické chemie, a to se surovinami pro výrobu hnojiv, tj. čpavkem a močovinou. Akcionáři společnosti jsou AGROFERT HOLDING a UNIPETROL, které obě drží balík akcií rovnající se 50% podílu na hlasovacích právech. Žádný z těchto akcionářů tedy nemá ve společnosti Agrobohemie podíl, který by mu umožňoval výkon samostatné kontroly a k úspěšnému vedení společnosti je tedy třeba dosáhnout konsensu obou těchto akcionářů. Uvedení akcionáři tedy kontrolují společnost Agrobohemie společně.

Prostřednictvím společné kontroly vykonávané nad společností Agrobohemie se AGROFERT HOLDING podílí rovněž na kontrole společností Lovochemie, a.s. a ALIACHEM, a.s.

- **Lovochemie, a.s.**, se sídlem Terezínská 57, Lovosice (dále jen „Lovochemie“). 54 % akcií společnosti Lovochemie vlastní společnost Agrobohemie, která tak vykonává ve společnosti Lovochemie kontrolu. Hlavním zaměřením Lovochemie je výroba a

prodej dusíkatých a kombinovaných hnojiv v tuhé i kapalné formě. Významná část produkce se exportuje, a to zejména na náročné trhy západní Evropy.

- **ALIACHEM, a.s.**, se sídlem Kodaňská 46, Praha 10 (dále jen „Aliachem“). Více než 50 % akcií společnosti Aliachem vlastní společnost Agrobohemie, která tak vykonává ve společnosti Aliachem kontrolu. Společnost je tvořena čtyřmi odštěpnými závody, kterými jsou Synthesia v Pardubicích, Technoplast Chropyně, Fatra Napajedla a Moravské chemické závody Ostrava. Výrobní programy v jednotlivých odštěpných závodech se výrazně liší, z hlediska daného spojení má největší význam produkce odštěpného závodu Synthesia, který se zabývá výrobou anorganických a organických chemikálií, výbušnin, barviv a pigmentů. Nejdůležitějšími skupinami výrobků jsou organická barviva a pigmenty, organické chemikálie, anorganické chemikálie (kyselina sírová, kyselina dusičná, dusičnan amonný aj.) a hnojiva, výbušniny a plasty.

UNIPETROL je akciovou společností, která vznikla, dle výpisu z obchodního rejstříku vedeného Městským soudem v Praze, oddíl B, vložka 3020, dne 17.2.1995. Jedná se o holdingovou společnost, jejímž základním cílem je strategické řízení rozvoje skupiny přímo či nepřímo kontrolovaných společností. Skupina Unipetrol je uskupením společností působících v oborech rafinérského zpracování ropy, distribuce pohonných hmot, petrochemie a agrochemie. Formou kapitálových účastí ve svých dceřiných společnostech sdružuje společnost UNIPETROL nejvýznamnější domácí rafinérské a petrochemické podniky, kterými jsou:

- **ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s.**, se sídlem Záluží 2, Litvínov (dále jen „Česká Rafinérská“). Česká rafinérská je největším zpracovatelem ropy a výrobcem ropných produktů v České republice. Společnost provozuje rafinérie v Litvínově a Kralupech nad Vltavou, které jsou napojeny na ropovodní síť, kterou vlastní a provozuje společnost Mero, a.s., jejímž 100% akcionářem je Fond národního majetku ČR. Společnost Česká rafinérská se zaměřuje především na výrobu automobilových benzínů, motorové nafty, leteckého petroleje, leteckého benzínu, lehkých i těžkých topných olejů, asfaltů a LPG. Největším akcionářem společnosti je UNIPETROL s 51% podílem akcií. Zbývajících 49 % akcií je v držení konsorcia tří zahraničních společností AgipPetroli, Conoco a Shell.
- **PARAMO, a.s.,** se sídlem Přerovská 560, Pardubice (dále jen „Paramo“) je ropná a olejářská rafinérie, která zpracovává ropu dováženou především z Ruska. Zabývá se primárním zpracováním ropy na petrochemické suroviny s následným zpracováním některých vzniklých frakcí na další základní skupiny výrobků, kterými jsou automobilové, průmyslové a převodové oleje, obráběcí, technologické a konzervační prostředky, asfaltové izolační výrobky, silniční asfalty, paliva (především motorová nafta, topné oleje a zkapalněné plyny) a dále tuhé uhlovodíky. Dále Paramo působí prostřednictvím svých dceřiných společností v oblasti distribuce pohonných hmot a v obchodní činnosti při prodeji vlastních výrobků. 100% akcionářem společnosti Paramo je UNIPETROL.
- **BENZINA a.s.**, se sídlem Trojská 13a, Praha 8 (dále jen „Benzina“), představuje celoplošnou síť čerpacích stanic v České republice, ve kterých provozuje prodej pohonných hmot, ostatního zboží a služeb pro široký okruh zákazníků. Kromě toho zajišťuje přímé dodávky pohonných hmot i ostatním obchodním partnerům a podnikatelským subjektům. Největšími akcionáři jsou UNIPETROL (78,23 %) a Chemopetrol (13,35 %). Benzina je 100% akcionářem společností BENZINA Trade, a.s., která se zabývá zásobováním čerpacích stanic a PETROTRANS, a.s., která se zabývá silniční motorovou dopravou zejména za účelem rozvozu pohonných hmot.

- **CHEMOPETROL, a.s.**, se sídlem Záluží 1, Litvínov (dále jen „Chemopetrol“) je největším petrochemickým podnikem v České republice a patří ke klíčovým dodavatelům produktů k dalšímu zpracování zejména v chemickém průmyslu (Kaučuk, Spolana, Moravské chemické závody, Chemické závody Sokolov a řada dalších), ale také v plastikářském a farmaceutickém průmyslu. Chemopetrol vyrábí především ethylen, propylen, polyethylen, polypropylen, benzen, čpavek, močovinu a další komodity. Více než polovina produkce končí u českých zpracovatelů, zbytek (přibližně 40 %) se vyváží do celé Evropy, zejména do Německa, Itálie, Polska a na Slovensko. Chemopetrol je stoprocentní dceřinou společností rafinérsko-petrochemického holdingu Unipetrol.
- **SPOLANA a.s.**, se sídlem ul. Práce 657, Neratovice (dále jen „Spolana“). Hlavním předmětem činnosti společnosti je petrochemická výroba, výroba plastů a výroba anorganických chemikálií. Jejími hlavními produkty jsou polyvinylchlorid (PVC), lineární alfaolefiny (LAO) a kaprolaktam. Jako vedlejší produkty vyrábí Spolana zejména hydroxid sodný, kyselina sírovou, kyselinu chlorovodíkovou, síran sodný, síran amonný a sodík, tedy sloučeniny anorganické chemie.
- **KAUČUK, a.s.**, se sídlem O. Wichterleho 810, Kralupy nad Vltavou (dále jen „Kaučuk“), vyrábí především styren-butadienové kaučuky, jejichž hlavní využití je v gumárenském a obuvnickém průmyslu a při výrobě drobných domácích doplňků a sportovních potřeb; dále kapalné polybutadieny, které slouží jako pojivo pro granuláty používající se na výrobu sportovních povrchů, ale i ve stavebnictví; standardní nebo houževnatý polystyren, který nachází uplatnění především v elektrotechnickém, spotřebním a potravinářském průmyslu; zpěňovatelný polystyren, který se používá ve výrobě tvarovek, fólií, bloků, izolačních desek a obecně ve stavebnictví a acrylonitril – butadien styrenový polymer (ABS), který je užíván při výrobě interiérů a exteriérů v automobilovém průmyslu a elektrotechnickém průmyslu.
- **KORAMO, a.s.**, se sídlem Ovčárecká 314, Kolín (dále jen „Koramo“), je specializovaným podnikem na mazací oleje a plastická maziva značky MOGUL a parafin. Společnost UNIPETROL drží nepřímo 52,3 % akcií společnosti Koramo.

Převážná část společností kontrolovaných společností Unipetrol je z hlediska výroby silně vertikálně integrována. Vertikální integrace je významná především mezi následujícími obory, které tak tvoří vertikální řetězec: rafinérské zpracování ropy – výroba pohonných hmot – petrochemická výroba – výroba plastů – výroba čpavku a průmyslových hnojiv – částečně výroba anorganických chemikálií. V rámci tohoto „řetězce“ uvnitř holdingu Unipetrol je část těžkých rafinérských zbytků ze společnosti Česká rafinérská zpracovávána ve společnosti Chemopetrol na vodík, který je základní surovinou pro výrobu močoviny a čpavku v Chemopetrolu a následnou výrobu průmyslových hnojiv ve společnosti Aliachem či Lovochemie. Rovněž síra uvolněná při zpracování ropy je částečně používána na výrobu kyseliny sírové a následně dalších anorganických chemikálií.

3 RELEVANTNÍ TRH

Úřad šetřil, zda navrhovaným spojením vznikne nebo bude posíleno dominantní postavení spojujících se soutěžitelů nebo některého z nich, a to takovým způsobem, že dojde k podstatnému narušení hospodářské soutěže. Za účelem zjištění, zda tato podmínka byla splněna, bylo třeba, aby Úřad vymezil, ohledně jakého zboží, na jakém území a v jakém časovém momentu dochází ke střetu nabídky a poptávky, tj. relevantní trh.

Za relevantní trh se obecně pokládá místo, kde se střetává nabídka s poptávkou po

zboží, které je schopno uspokojit určitou konkrétní potřebu spotřebitele. Věcně relevantní trh zahrnuje všechny výrobky nebo služby, které spotřebitel pokládá vzhledem k jejich vlastnostem, ceně a způsobu použití za shodné nebo zaměnitelné. Geografický trh zahrnuje území, kde jsou podmínky hospodářské soutěže dostatečně homogenní a které může být odlišeno od ostatních území zejména tím, že podmínky hospodářské soutěže na těchto jiných územích jsou zřetelně odlišné. Časové vymezení trhu vyjadřuje četnost (pravidelnost a opakovatelnost) střetu nabídky a poptávky a odlišuje ji od střetu nabídky a poptávky, k níž dochází nahodile, popř. jen ojediněle. Z časového hlediska je při posuzování trhu brán v úvahu minulý a očekávaný vývoj pravidelných, případně relativně trvale se opakujících dodávek na trh.

3.1 Vymezení věcně relevantního trhu

Při vymezení věcně relevantních trhů vycházel Úřad z činností spojovaných soutěžitelů, především však z činnosti společností skupiny Unipetrol (s přihlédnutím ke společné kontrole nad společnostmi Agrobohemie, Lovochemie a Aliachem), neboť tyto činnosti, respektive výrobky či služby, rozšíří portfolium výrobků společností náležících do skupiny Agrofert.

Produkty vyráběné společnostmi skupiny Unipetrol lze začlenit do následujících skupin:

- Polymery - látky, jež se skládají z řetězců složených ze stejných molekul, tzv. monomerů. Mezi polymery patří např. veškeré plastické hmoty, guma apod. Polymer se připravuje tzv. polymerizací z výchozí suroviny - monomeru. Mezi polymery vyráběné skupinou Unipetrol náleží polyetyleny, polypropyleny, polystyreny, zpěňovatelné polystyreny a acrylonitril – butadien styrenový polymer, polyvinylchlorid apod.
- Elastomery – makromolekulární, které se rychle navrací do původního tvaru a rozměrů, z nichž byly podstatně deformovány malým napětím, např. pryže. Skupina Unipetrol vyrábí syntetické styren-butadienové kaučuky a kapalné polybutadieny.
- Monomery – jednotlivé molekuly, které jsou stavebními kameny polymerů. Skupiny Unipetrol vyrábí etylen pro polymeraci, propylen pro polymeraci, benzen ropný, C4 frakci, C5 frakci, C9 frakci a pyrolýzní topný olej.
- Motorová paliva – z výrobků skupiny Unipetrol jde především o bezolovnaté automobilové benzíny, motorovou naftu, letecké benzíny a letecký petrolej.
- Technické plyny – jedná se o plyny nebo směsi plynů, které jsou dodávány pro nejrůznější použití v oblasti průmyslu, obchodu a vědy. Společnosti skupiny Unipetrol vyrábí kapalný dusík, plynný dusík stlačený, kapalný kyslík, plynný kyslík stlačený a stlačený vzduch.
- Alkoholy – Obecně se jedná o organické uhlovodíky se skupinou OH, které vznikají působením zředěných roztoků hydroxidů, kvasnými procesy, hydratací alkenů apod. Skupina Unipetrol vyrábí syntetický líh, N-butanol, isobutanol, dietyléter, 2-ethylhexanol.
- Agrochemikálie – jedná se především o skupiny chemikálií, které jsou svým užitím zaměřeny k řešení různých problémů ochrany rostlin (pesticidy). V oblasti agrochemikálií vyrábí skupina Unipetrol amoniak, močovinu a čpavkovou vodu, které však především slouží jako suroviny pro další výrobu agrochemikálií.
- Automobilové oleje – skupina Unipetrol vyrábí motorové oleje pro osobní automobily, pro smíšený vozový park, pro nákladní automobily, a pro dvoudobé motory.
- Převodové oleje – skupina Unipetrol vyrábí oleje pro manuální, hypoidní, ale i automatické převodovky, rovněž převodové oleje určené pro zemědělskou mechanizaci.
- Průmyslové oleje – skupina Unipetrol se zabývá výrobou ložiskových olejů,

hydraulických olejů, olejů průmyslových převodových, olejů pro kluzná vedení, kompresorových olejů, turbínových olejů, válcových olejů, tmavých olejů a separačních prostředků.

- Plastická a tuhá maziva – Unipetrol vyrábí plastická maziva pro různé stroje a průmyslové aplikace, dále mazadla, výrobky z tuhých maziv apod.
- Obráběcí, technologické a konzervační prostředky – z této oblasti skupina Unipetrol vyrábí řezné oleje, obráběcí kapaliny, prostředky pro tepelné zpracování kovů a přenos tepla a konzervační prostředky.
- Asfaltové izolační výrobky – skupina Unipetrol vyrábí asfaltové izolační výrobky určené pro ploché a šikmé střechy, svislé plochy, opravy a izolace, a dále oxidované stavebně izolační asfalty a asfaltové pásy.
- Silniční asfalty – skupina Unipetrol vyrábí asfaltové emulze, ředěné silniční asfalty, polofoukané a modifikované silniční asfalty, silniční asfalt ropný a asfaltové zálivky.
- Topné oleje – v této oblasti Unipetrol produkuje extra lehký topný olej, lehký topný olej, těžký topný olej a benzin pro pyrolýzu.
- Zkapalněné ropné plyny – skupina Unipetrol vyrábí propan, propylen, propan-butan, LPG, butan, n-butan, rafinát II a zkapalněné plyny.
- Uhlovodíková rozpouštědla – společnosti skupiny Unipetrol vyrábí izopentanovou frakci, pentanový koncentrát, pentan, petrolejový ether, exktrakční hexan, plymerační hexan, lékařský benzín a technický benzín a toluen.
- Olejové hydrogenáty – skupina Unipetrol produkuje bezsirný střední destilát, stabilizované olejové hydrogenáty a další.
- Uhlovodíky –skupina Unipetrol vyrábí lineární alfaolefiny, parafín, parafín nerafinovaný a parafínové gače.
- Ostatní rafinérské výrobky – společnosti skupiny Unipetrol v této oblasti vyrábí kapalnou síru a MTBE (methyl-terc.butylether; používá se jako složka automobilových benzínů a jako rozpouštědlo).
- Speciální výrobky – skupina Unipetrol produkuje v této oblasti vysoce vodivé saze, sorbenty a katalyzátory, lineární alfaolefiny či kaprolaktam.
- Průmyslová hnojiva – Z produktů skupiny Unipetrol se přímo k hnojení, ale i k výrobě dalších (směsných) hnojiv používá především síran amonný, močovina a jako surovina pro výrobu dusíkatých hnojiv slouží čpavek.
- Anorganické chemikálie – skupina Unipetrol vyrábí v oblasti anorganické chemie především kyselinu sírovou, kyselinu dusičnou, kyselinu chlorovodíkovou a hydroxid sodný.

Výše uvedené výrobky společnosti skupiny Unipetrol z části spotřebovávají při další výrobě, část vyvážejí do zahraničí a zbývající podíl produkce prodávají na trhu ČR. Samostatným relevantním trhem, který je vymezován z hlediska distribuce, je trh maloobchodního prodeje pohonných hmot, na němž působí UNIPETROL prostřednictvím společnosti Benzina.

Na trzích průmyslových hnojiv (jednosložkových i vícesložkových), agrochemikálií, ostatních organických a anorganických chemikálií (zejména organická barviva a pigmenty), průmyslových trhavin, farmaceutických substancí, ale i výrobků z plastů, obalových fólií či podlahovin, působí UNIPETROL prostřednictvím společností Agrobohemie, Lovochemie a Aliachem, ve kterých vykonává společnou kontrolu se společností AGROFERT HOLDING.

Výrobkové portfolio skupiny Agrofert v oblasti chemického průmyslu zahrnuje

především průmyslová hnojiva, agrochemikálie a anorganické chemikálie. S ohledem na výše uvedený seznam výrobků UNIPETROLU tak dochází v rámci koncentrace jak ke konglomerátnímu propojení, tak i k propojení některých činností spojujících se soutěžitelů na vertikální a horizontální úrovni.

Převážně konglomerátní povaha předmětného spojení spočívá v tom, že u velké části výrobků, které vyrábějí či prodávají spojující se soutěžitelé, nejsou skupiny Unipetrol a Agrofert skutečnými ani potenciálními konkurenty, a dokonce u některých výrobků ani neexistuje mezi spojujícími se soutěžiteli skutečný či potenciální dodavatelsko-odběratelský vztah. Jedná se o následující skupiny výrobků z výše uvedeného výčtu produktů společností skupiny Unipetrol: - polymery, - elastomery, - motorová paliva, - technické plyny, - alkoholy, - automobilové, převodové a průmyslové oleje, - plastická a tuhá maziva, - obráběcí, technologické a konzervační prostředky, - asfaltové izolační výrobky, - silniční asfalty, - topné oleje, - zkapalněné ropné plyny, - olejové hydrogenáty, - tuhé uhlovodíky a ostatní rafinérské výrobky. Na trzích výrobků náležejících do výše uvedených skupin se tedy činnosti spojujících se soutěžitelů nepřekrývají a z toho důvodu nedojde v důsledku uskutečnění spojení ke změně struktury těchto trhů.

Jak však již Úřad konstatoval, skupina Unipetrol je holdingem vzájemně vertikálně integrovaných společností, tzn. že některé společnosti skupiny Unipetrol spotřebovávají produkty jiných společností skupiny ve své vlastní výrobě. Vzhledem k takto naznačené provázanosti, která je charakteristická pro celý chemický průmysl, Úřad v průběhu řízení zjistil, že vertikální vazby existovaly i mezi skupinami spojujících se soutěžitelů a tyto vazby v důsledku navrhovaného spojení zůstanou zachovány. Vertikální integrace mezi spojujícími se soutěžiteli se dotýká zejména následujících produktů: - toluen (společnost Deza dodává toluen do společnosti Paramo k dalšímu zpracování), - oxoalkoholy (Chemopetrol dodává do Dezy), - močovina (Chemopetrol dodává močovinu prostřednictvím Agrobohemie do Lovochemie a Aliachemu), - kyselina sírová (Spolana dodává do Lovochemie), - hydroxid sodný (Spolana dodává do Lovochemie, Aliachemu, Prechezy a Precoloru), - čpavek (Chemopetrol prostřednictvím Agrobohemie dodává čpavek do Lovochemie a Aliachemu) a síran amonný (Spolana dodává do Lovochemie a Aliachemu). Vzhledem k tomu, že společnosti Agrobohemie, Aliachem a Lovochemie, jichž se vertikální propojení nejvíce dotýká, jsou již před spojením společně kontrolovány, tj. jejich soutěžní chování je určováno a ovlivňováno společně společnostmi AGROFERT HOLDING a UNIPETROL, a s ohledem na fakt, že spojující se soutěžitelé byli do značné míry vertikálně propojeni již před uskutečněním spojení, nemá posuzované spojení soutěžitelů podstatný vliv na hospodářskou soutěž.

V důsledku posuzovaného spojení soutěžitelů dojde také ke vzájemnému překrytí některých jejich činností, tj. k jejich horizontálnímu propojení. To znamená, že na trzích vymezených těmito činnostmi dojde ke koncentraci, v jejímž důsledku vzrostou tržní podíly spojujících se soutěžitelů a dojde tak k přímému posílení jejich postavení na těchto trzích. Tak jako u většiny spojení soutěžitelů, tak i v případě posuzovaného spojení jsou trhy, na nichž dochází k horizontálnímu propojení, základním předpokladem pro vymezení dotčených relevantních trhů. V důsledku navrhované transakce dojde k vzájemnému překrývání u následujících produktů: - průmyslová hnojiva, - prostředky na ochranu rostlin, - močovina, - čpavek, - kyselina sírová, - kyselina dusičná, - benzen a toluen.

Hnojiva lze obecně dělit na hnojiva organická (přírodní) a průmyslová (získaná v průběhu průmyslového procesu). Pro posouzení daného spojení soutěžitelů je rozhodující

pouze oblast průmyslových hnojiv. Do půdy jsou prostřednictvím průmyslových hnojiv dodávány tři základní biogenní prvky za účelem maximalizace růstu rostlin a optimalizace výnosů z úrody: dusík - N, fosfor - P a draslík - K. Podle obsahu biogenních prvků rozlišujeme hnojiva jednosložková (dusíkatá, fosforečná či draselná) a vícesložková, která se dále dělí podle poměru obsažených biogenních prvků (NPK nebo NP hnojiva). Jednosložková hnojiva je možné použít přímo ke hnojení nebo jako materiál pro výrobu vícesložkových hnojiv. Pokud jde o vzájemnou zastupitelnost jednotlivých druhů hnojiv, Úřad konstatuje, že mezi skupinami dusíkatých, fosforečných a draselných hnojiv neexistuje vzájemná zastupitelnost. Účastník řízení má za to, že jednotlivá konkrétní hnojiva v rámci těchto skupin jsou do určité míry zastupitelná, a to jak z hlediska nabídky, tak i poptávky, záleží především na rozhodnutí a možnostech konečných spotřebitelů (zemědělců) a na potřebách a možnostech dané půdy, jaký typ hnojiva bude použit.

Výrobou průmyslových hnojiv se ze skupin Agrofert a Unipetrol zabývají společnosti: Lovochemie, která produkuje jednosložková dusíkatá hnojiva a vícesložková hnojiva; Chemopetrol, který vyrábí močovinu (používá se rovněž jako jednosložkové dusíkaté hnojivo) a Spolana, která produkuje síran amonný (používá se také jako jednosložkové dusíkato-sirnaté hnojivo). Společnost Aliachem výrobu jednosložkových dusíkatých i vícesložkových hnojiv v roce 2002 ukončila. Kromě výroby jsou společnosti skupiny Agrofert také významnými distributory průmyslových hnojiv, a to převážně hnojiv vyprodukovaných společností Lovochemie, ale také hnojiv, která dovážejí ze zahraničí. Pokud jde o vymezení relevantního trhu, Úřad konstatuje, že pro účely předmětného správního řízení není třeba užšího vymezení než je trh jednosložkových, v tomto případě dusíkatých hnojiv a trh vícesložkových hnojiv. K užšímu vymezení relevantního trhu, tj. například podle jednotlivých konkrétních hnojiv (např. DAM 390), nebylo přistoupeno zejména z důvodu částečné zaměnitelnosti jednotlivých hnojiv v rámci širších skupin např. jednosložkových dusíkatých hnojiv. S přihlédnutím k výše uvedenému, a vzhledem širokému portfoliu výrobků spojujících se soutěžitelů, Úřad považuje vymezení relevantního trhu jako **trhu jednosložkových dusíkatých hnojiv a trhu vícesložkových hnojiv za dostatečné k určení postavení, které spojující se soutěžitelé v této oblasti zaujímají**.

K užšímu vymezení relevantního trhu bylo Úřadem přistoupeno například v případě spojení podniků Agrobohemie a Aliachem, kterým se Úřad zabýval v roce 2000. Jednalo se však o případ, kdy průmyslová hnojiva byla jednou ze základních položek výrobkového portfolia spojujících se podniků, zatímco v případě nyní posuzovaného spojení představuje obrat dosažený z prodeje průmyslových hnojiv jen „…*obchodní tajemství*…“ % z celkového obratu dosaženého soutěžiteli na trhu v ČR. O skutečnosti, že relevantní trh z oblasti hnojiv nemusí být vymezen takto úzce svědčí například rozhodnutí Úřadu čj. S 103/02-2057/02 ve věci spojení soutěžitelů A & A Stickstoff Holding AG a SKW Piesteritz Holding GmbH; z rozhodovací praxe Evropské komise lze podpůrně uvést případ No IV/M.769 - Norsk Hydro/Arnyca (Enichem Agricoltura). V obou uvedených případech byl relevantní trh vymezen jako trh dusíkatých hnojiv.

Prostředky na ochranu a podporu růstu rostlin, tzv. pesticidy. Tento pojem zahrnuje velké množství výrobků, jejichž cílem je chránit plodiny proti všem formám poškození, které může být způsobeno plevelem, hmyzem nebo nemocemi, a rovněž výrobky podporující či regulující růst rostlin, které jsou svým užitím zaměřeny k řešení různých problémů ochrany rostlin. Člení se na několik základních skupin, z nichž nejvýznamnější jsou herbicidy (výrobky pro likvidaci nežádoucích plevelů), fungicidy (výrobky k potlačení růstu plísní a hub), insekticidy (výrobky k likvidaci hmyzu), zoocidy (výrobky k likvidaci škůdců)

morforegulátory (výrobky k regulaci růstu) a mořidla (pro ošetření zemědělských produktů). Výrobou prostředků na ochranu rostlin se ze spojujících se soutěžitelů zabývá zejména společnost Aliachem a Spolana. Společnosti skupiny Agrofert se zabývají zejména prodejem těchto prostředků, a to především těch, které dovážejí ze zahraničí. Obdobně jako v případě průmyslových hnojiv Úřad považuje za dostatečné k zachycení postavení spojujících se soutěžitelů vymezení relevantního trhu přípravků na ochranu rostlin a nikoli užší vymezení podle jednotlivých druhů přípravků.

Čpavek, neboli amoniak, je bezbarvá žíravá plynná látka dusivého zápachu, která vzniká rozkladem většiny organických látek obsahujících dusík. Zdrojem amoniaku je čpavková voda, vedlejší produkt při výrobě koksu a svítiplynu. Rozsah jeho použití je velmi široký, od výroby močoviny a dusíkatých hnojiv, až po výrobu plastických hmot či výbušnin. Používá se rovněž jako činidlo k vyvolání barevných reakcí, rozpouštědlo a v domácnostech se jeho zředěný roztok užívá jako čistící prostředek. Jediným výrobcem čpavku v České republice je společnost Chemopetrol, zbývající část spotřeby je pokryta dovozem čpavku ze zahraničí. Společnosti skupiny Agrofert čpavek nevyrábějí, pouze obchodují čpavkem vyrobeným společností Chemopetrol i čpavkem dovezeným ze zahraničí.

Močovina, derivát kyseliny uhličité je jednou z nejvýznamnějších surovin používaných pro další výrobu v chemickém průmyslu. Používá se v zemědělství – ke krmení zvířat a ke hnojení (jako hnojivo soutěží s jinými dusíkatými hnojivy – Case No IV/M. 832 Norsk Hydro/Enichem Agricoltura – Terni II), ale i v technickém sektoru – na výrobu plastů, léčiv a lepidel pro plovoucí podlahy či dřevotřískové desky. Jediným výrobcem močoviny v České republice je společnost Chemopetrol, zbývající část spotřeby je pokryta dovozem močoviny ze zahraničí. Společnosti skupiny Agrofert se zabývají obchodováním s močovinou.

Kyselina sírová je bezbarvá žíravá kapalina bez zápachu. Její použití je velmi široké, od chemického průmyslu, kde se používá také při výrobě průmyslových hnojiv (např. superfosfát), úpravy rud, až po průmysl petrolejářský, papírenský či textilní. Výrobou kyseliny sírové se v rámci skupin spojujících se soutěžitelů zabývají společnosti Deza, Precheza, Spolana a Aliachem.

Kyselina dusičná je bezbarvá kapalina rovněž velmi významná pro své široké použití v různých průmyslových odvětvích. Významné jsou její oxidační vlastnosti. Používá se především v chemickém průmyslu při výrobě dalších anorganických sloučenin.Velký význam mají její soli – dusičnany, které se ve velké míře používají například při výrobě výbušnin (dusičnan amonný) nebo hnojiv (dusičnan sodný). Výrobou kyseliny dusičné se ze skupin spojujících se soutěžitelů zabývají společnosti Lovochemie a Aliachem.

Benzen je základní aromatický uhlovodík, který nachází využití zejména jako rozpouštědlo v různých průmyslových odvětvích, například při výrobě kaučuku, linolea, olejů, laků apod. Benzen je také důležitou výchozí surovinou při výrobě barviv a syntetických léčiv. V chemickém průmyslu se používá k výrobě fenolu, styrénu, anilinu atd. Získává se z černouhelného dehtu, vedlejšího produktu při karbonizaci černého uhlí v koksárnách a plynárnách. V rámci skupin spojujících se soutěžitelů benzen vyrábí Chemopetrol a Deza.

Toluen je uhlovodík benzenové řady, kapalina s toxickými účinky, která se většinou používá jako rozpouštědlo, při výrobě třaskavin či farmaceutických výrobků. Ze spojujících se soutěžitelů toluen vyrábí společnost Deza a Kaučuk.

V souvislosti s výše uvedenými skutečnostmi Úřad vymezil věcně relevantní trhy následovně:

1) **trh jednosložkových dusíkatých hnojiv,**
2) **trh vícesložkových hnojiv,**
3) **trh prostředků pro ochranu rostlin,**
4) **trh čpavku,**
5) **trh močoviny,**
6) **trh kyseliny sírové,**
7) **trh kyseliny dusičné,**
8) **trh benzenu a**
9) **trh toluenu.**

3.2 Vymezení relevantního trhu z hlediska geografického

Jak již bylo uvedeno, relevantní trh z hlediska geografického zahrnuje území, na kterém se realizuje vztah nabídky a poptávky po zboží za dostatečně homogenních podmínek, jimiž se odlišuje od ostatních území, na kterých nabídka a poptávka probíhá za podmínek zřetelně odlišných. Relevantní trh z hlediska geografického je pro všechny vymezené věcně relevantní trhy vymezen **územím České republiky**.

3.3 Vymezení relevantního trhu z hlediska časového

Vymezení trhu z hlediska časového vyjadřuje četnost (pravidelnost a opakovanost) střetu nabídky a poptávky a odlišuje jej od střetu nabídky a poptávky, k níž dochází nahodile, popř. jen ojediněle.

V daném případě se jedná o trhy trvalé, charakterizované pravidelnými dodávkami (službami) po celý kalendářní rok, nepodléhající významným výkyvům. Z uvedeného důvodu byl relevantní trh z hlediska časového vymezen jako **trh trvalý**. Pro posuzování spojení byl sledován poslední finanční rok, tedy rok 2001 s přihlédnutím k roku 2000, příp. i k roku 1999.

4 DOPADY Z KONCENTRACE

Při posuzování dopadů daného spojení soutěžitelů se Úřad zabýval zejména strukturou relevantních trhů, podílem spojujících se soutěžitelů na těchto trzích, jejich hospodářskou a finanční silou, právními a jinými překážkami vstupu dalších soutěžitelů na relevantní trhy, možností volby dodavatelů nebo odběratelů spojujících se soutěžitelů, vývojem nabídky a poptávky na relevantních trzích, potřebami a zájmy spotřebitelů, jakož i výzkumem a vývojem, jehož výsledky vedou ku prospěchu spotřebitele, a dalšími skutečnostmi pro relevantní trhy charakteristickými.

Dle § 10 odst. 1 zákona zaujímá soutěžitel nebo více soutěžitelů (společná dominance), kterým jejich tržní síla umožňuje chovat se ve značné míře nezávisle na jiných soutěžitelích nebo spotřebitelích, dominantní postavení na trhu.

Obdobně Soudní dvůr ES definoval dominantní postavení jako postavení soutěžitele, které mu umožňuje bránit účinné hospodářské soutěži na relevantním trhu, zejména tím, že mu umožňuje chovat se ve značném rozsahu nezávisle vůči konkurentům, odběratelům a

v neposlední řadě i vůči spotřebitelům (viz. C-85/87 Hoffmann-La Roche, ECJ Feb.13, 1979; C-322/81 Michelin, ECJ Nov. 9, 1983; C-27/76 United Brands, ECJ Feb.14, 1978).

Dominantní postavení může vyplývat z několika faktorů, které však mohou mít v jednotlivých případech různou důležitost. Významné je zejména posouzení **podílu na trhu a stability tohoto podílu v čase**, poměru mezi podíly společností účastnících se spojení, **podílů jejich konkurentů** a **existence ostatních faktorů**, které upevňují nebo naopak ohrožují postavení spojujících se subjektů na trhu, např. **bariér pro vstup potenciálního soutěžitele**. Mezi významné bariery patří zejména zákonná omezení, vysoká investiční náročnost, know-how (viz. T-83/91 Tetra Pak, 1994; C-85/87 Hoffmann-La Roche, ECJ Feb.13, 1979), vlastnictví patentů, náklady na výzkum a vývoj, přístup k finančním a surovinovým zdrojům, celková velikost a síla leadra na trhu (viz. C-85/87 Hoffmann-La Roche, ECJ Feb.13, 1979; C-27/76 United Brands, ECJ Feb.14, 1978; ECS/AKZO II, D. Comm Dec. 14, 1985), vlastnictví distribuční sítě, členství v profesních organizacích, aj.

Pokud jde o získání nebo upevnění dominantního postavení, je třeba zkoumat zejména absolutní podíly spojovaných soutěžitelů na trhu a rovněž vývoj těchto podílů z časového hlediska na trhu. Zvláštní roli hraje vývoj podílů soutěžitelů na dynamicky se rozvíjejících inovačních trzích, na kterých dochází často ke střídání vedoucí pozice, kdy vysoký podíl nemusí nezbytně vést k posílení dominantního postavení.

V rámci hodnocení dopadů posuzovaného spojení na relevantní trhy se Úřad podrobně zabýval i případy řešenými Evropskou komisí, ať již fúzi či kooperačních dohod, které mají relevanci k předmětnému řízení, zejména pokud jde o trh dusíkatých hnojiv. Například Case No IV/M. 769 – Norsk Hydro/Arnyca (Enichem Agricoltura), Case No IV/M. 832 – Norsk Hydro/Enichem Agricoltura, Case No IV/26.186 – Centraal Stikstof Verkoopkantoor, Case No IV/M. 0026 – CARGILL/UNILEVER, Case No IV/29.672 – Floral a další.

Pokud jde o obecné zhodnocení oblasti chemického průmyslu, je možné konstatovat, že v chemickém průmyslu České republiky působí velké množství subjektů – tuzemských i zahraničních. Dovoz chemických výrobků ze zahraničí přispívá ke zkvalitnění hospodářské soutěže. Postavení společnosti UNIPETROL je v českém chemickém průmyslu významné zejména proto, že jeho dceřiné společnosti zajišťují dodávky vstupních surovin pro převážnou většinu tuzemských společností působících v oblasti chemické výroby. Obvykle platí, že v chemickém průmyslu existují bariéry pro vstup nových soutěžitelů na trh – jsou zde vysoké náklady na know-how, licence, patentovou ochranu, na výzkum a vývoj i na technologické a výrobkové inovace. Přesto je však trh otevřený, což umožňuje, aby na něm své dodávky realizovaly zahraniční společnosti, které disponují dostatečnými finančními prostředky k pokrytí výše uvedených vysokých nákladů, dále licencemi, know-how atd., a vytvářely tak fungující konkurenční prostředí.

V oblasti **průmyslových hnojiv** Úřad vymezil dva relevantní trhy, a to trh jednosložkových dusíkatých hnojiv a vícesložkových hnojiv. Výrobou průmyslových hnojiv se ze spojovaných soutěžitelů zabývá společnost Lovochemie (vyrábí jak jednosložková dusíkatá, tak vícesložková hnojiva), Aliachem (do roku 2001 vyráběla rovněž obě skupiny hnojiv, v roce 2002 výrobu průmyslových hnojiv ukončila) a Spolana (vyrábí síran amonný, což je jednosložkové dusíkaté hnojivo). V oblasti průmyslových hnojiv působí rovněž společnost Chemopetrol vyrábějící močovinu, kterou lze použít jako jednosložkové dusíkaté hnojivo. Vzhledem k tomu, že však má močovina i další použití, vymezil Úřad trh močoviny jako separátní relevantní trh. Kromě výroby se zabývají spojující se soutěžitelé, především

společnosti skupiny Agrofert, i prodejem průmyslových hnojiv, ať již nakoupených od výše uvedených výrobců nebo dovezených ze zahraničí.

Jak vyplývá z výše uvedeného, výrobou jednosložkových dusíkatých a vícesložkových hnojiv se zabývají společnosti Lovochemie a Aliachem, které byly již před realizací spojení společně kontrolovány spojujícími se soutěžiteli, a výrobou jednosložkových dusíkatých hnojiv se zabývá společnost Spolana, člen holdingu Unipetrol. Z celkového objemu **jednosložkových dusíkatých hnojiv** prodaných v ČR (882 tisíc tun) vyrábí tyto společnosti přibližně „…*obchodní tajemství*…“ %, přičemž podíl společnosti Spolana je nižší než „…*obchodní tajemství*…“ %, zbytek vyrobila Lovochemie a Aliachem. V případě společností Lovochemie a Aliachem dojde pouze ke změně kvality kontroly ze společné na výlučnou. Tržní podíl společností kontrolovaných společností AGROFERT HOLDING se tak zvýši pouze o výrobu společnosti Spolana, tj. o „…*obchodní tajemství*…“ %. Celkový podíl spojujících se soutěžitelů na výrobě dusíkatých hnojiv tak bude výše uvedených „…*obchodní tajemství*…“ %. Pokud jde o oblast prodeje jednosložkových dusíkatých hnojiv, realizuje jej již před spojením soutěžitelů skupina Agrofert, a to i prodej hnojiv vyrobených společností Spolana, z čehož vyplývá, že **spojením nedojde v oblasti prodeje dusíkatých hnojiv prakticky k žádné změně**. Na podporu tohoto závěru lze uvést, že Evropská komise povolila spojení společností Norsk Hydro a Enichem Agricoltura (Case No IV/M.832) bez omezujících podmínek i přesto, že jejich společný podíl po spojení dosáhl v jedné z členských zemí až 45 %.

V oblasti výroby **vícesložkových hnojiv** realizací spojení **nedojde k žádnému posílení postavení skupiny Agrofert**, neboť prakticky jedinými průmyslovými výrobci vícesložkových hnojiv jsou společnosti Aliachem a Lovochemie, ve kterých společnost AGROFERT HOLDING vykonávala společnou kontrolu se společností UNIPETROL. Realizací posuzovaného spojení dojde tedy pouze ke změně kvality kontroly. Značnou konkurenci v oblasti výroby vícesložkových hnojiv na českém trhu vytváří subjekty (v současné době cca 20 až 30), které vyrábějí vícesložková hnojiva z jednosložkových nebo dvousložkových hnojiv, dodávaných různými tuzemskými i zahraničními výrobci, tzv. blendingovým způsobem, jejich fyzickým mísením, nikoli průmyslovým způsobem. Vzhledem k tomu, že takto vyrobená hnojiva nelze převážet na velké vzdálenosti, jsou tyto společnosti rozmístěny po celém území ČR.

V oblasti prodeje vícesložkových hnojiv má skupina Agrofert podíl pouze ve výši cca „…*obchodní tajemství*…“ % a po spojení nedojde, vzhledem k již vykonávané kontrole nad výrobci Lovochemie a Aliachem, k výraznému navýšení tohoto podílu. Zbylých „…*obchodní tajemství*…“ % objemu vícesložkových hnojiv, a to i vyrobených dceřinými společnostmi spojujících se soutěžitelů, distribuují a prodávají subjekty nezávislé na skupinách Agrofert a Unipetrol (celková spotřeba vícesložkových hnojiv v ČR činila v roce 2001 přibližně 128 tisíc tun).

S ohledem na malou ekonomickou sílu konečných spotřebitelů hnojiv (zemědělců), v jejímž důsledku je nyní spotřeba hnojiv v ČR nižší než v členských zemích EU, lze na obou vymezených relevantních trzích do budoucna očekávat zvyšování spotřeby průmyslových hnojiv. Vzhledem k tomu, že neexistují žádné bariéry vstupu zahraničích soutěžitelů na trh průmyslových hnojiv (jedinou podmínkou před uvedením hnojiva do oběhu je získání registrace Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským), jsou, a především budou, spojující se soutěžitelé vystaveni skutečné i potenciální konkurenci, a to především ze strany silných zahraničních soutěžitelů. I Evropská komise ve svém rozhodnutí Case No

IV/M.769 – Norsk Hydro/Arnyca (Enichem Agricoltura) konstatovala, že **na trhu průmyslových hnojiv existuje silná cenová konkurence**, a to především v důsledku tlaku dovozů z nečlenských zemí EU. Dále v tomto rozhodnutí Evropská komise potvrzuje, že mezi jednotlivými členskými zeměmi EU, a také mezi nimi a nečlenskými zeměmi, probíhá intenzivní obchod s průmyslovými hnojivy, který není omezen prakticky žádnými bariérami. V současné době je pro dodávky průmyslových hnojiv do ČR charakteristické, že vedle tradičních silných producentů, jako jsou Norsk Hydro, BASF, Agrolinz či Aventis, se zvyšuje **tlak dovozů ze zemí bývalého Sovětského svazu a Polska**.

Na dominantní postavení spojujících se soutěžitelů na trhu dusíkatých hnojiv poukázala, a své obavy z dopadů spojení na tento trh Úřadu předložila společnost Agropol Group. Obsahem jejího podání se Úřad zabývá v části 5 a 6 rozhodnutí. Zároveň společnost Agropol Group navrhla omezení, která by rozptýlila vznesené obavy. Navržená omezení vzal Úřad v úvahu při jednání s účastníkem řízení o případných závazcích ve prospěch zachování a rozvíjení účinné hospodářské soutěže, které se posléze staly součástí výroku rozhodnutí.

Jedním z trhů, na kterém dochází k překrývání aktivit obou spojujících se soutěžitelů je trh **prostředků na ochranu rostlin** (pesticidů), které ze skupin Agrofert a Unipetrol produkují společnost Aliachem (pouze pesticidy do cukrovky) a v ještě menší míře společnost Spolana. Podíl jejich výroby v porovnání z celkovou spotřebou prostředků na ochranu rostlin v České republice (více než 12 tisíc tun) je pod hranicí „…*obchodní tajemství*…“ %. Převážná většina prodaných prostředků na ochranu rostlin pochází z dovozů, které realizují převážně silné zahraničí skupiny, jako jsou Syngenta, Bayer, Aventis, Dow AgroScience, BASF, DuPont. Na českém trhu skupina Agrofert působí rovněž jako prodejce pesticidů, a to jak vyprodukovaných společnostmi Aliachem a Spolana, tak také zahraničních produktů výše zmíněných skupin. Její podíl je přibližně „…*obchodní tajemství*…“ % a k jeho výraznému navýšení v důsledku spojení soutěžitelů by nemělo dojít, právě vzhledem k tomu, že již před spojením prodávala skupina Agrofert většinu produkce společnosti Spolana, která nebyla Agrofertem kontrolována.

Jak již bylo zmíněno, na trhu prostředků na ochranu rostlin jsou spojující se soutěžitelé vystaveni silné konkurenci ze strany zahraničních skupin, které na rozdíl od skupiny Agrofert na prodej agrochemikálií zaměřují většinu svých aktivit. Tito konkurenční soutěžitelé byli v rámci správního řízení Úřadem osloveni, aby poskytli stanoviska k možným dopadům posuzovaného spojení na trh průmyslových hnojiv a agrochemikálií. Žádný z těchto subjektů ve své odpovědi na výzvu Úřadu nevyjádřil obavy z podstatného narušení hospodářské soutěže na ovlivněném trhu po realizaci spojení. Konkrétní znění stanovisek je citováno níže v kapitole 6 rozhodnutí.

Dalšími trhy, na kterých se činnosti spojujících se soutěžitelů překrývají jsou **trhy čpavku, močoviny, kyseliny sírové, kyseliny dusičné, benzenu a toluenu**. Všechny tyto chemické výrobky nemohou být nahrazeny jinými substituty. Například v rozhodnutí AKZO/NOBEL INDUSTIER (Case No IV/M. 390) při posuzování výrobkového trhu kyseliny monochlor acetátové je konstatováno v bodě 12, že se jedná o chemický meziprodukt používaný pro syntézu jiných chemických výrobků, který nemůže být nahrazen jinými chemikáliemi. Z tohoto důvodu kyseliny monochlor acetátové vytváří samostatný výrobkový trh. Proto obdobným způsobem níže popsané výrobky vytvářejí samostatné relevantní trhy.

Na relevantním trhu **čpavku** působí jako jediný výrobce v ČR společnost Chemopetrol náležící do holdingu Unipetrol. Vyrobený čpavek je již před spojením téměř stoprocentně spotřebováván při další výrobě v rámci skupiny Unipetrol a Agrofert, a to především při výrobě průmyslových hnojiv, agrochemikálií či výbušnin (společnostmi Spolana, Aliachem a Lovochemie). Zbývající množství je prodáváno na trhu ČR subjektům stojícím mimo skupiny spojovaných soutěžitelů nebo vyváženo do zahraničí. Trh čpavku v ČR (celkový objem více než 327 tisíc tun) je z významné části zásobován také dovozy ze zahraničí, převážně z Polska (25 %), SRN (13 %), Slovenska či Maďarska. Vzhledem k tomu, že čpavek je vyráběn především jako surovina pro další výrobu a dovoz této komodity na tuzemský trh je již v současné době běžný a není omezen žádnými významnými bariérami vstupu, lze konstatovat, že spojení neovlivní hospodářskou soutěž na relevantním trhu čpavku v ČR.

Obdobná situace je na relevantním trhu **močoviny**, s tím rozdílem, že mimo skupiny Agrofert a Unipetrol se realizuje prodej většího množství vyrobené močoviny (přibližně „…*obchodní tajemství*…“ % z celkového množství močoviny spotřebované na trhu ČR, které je více než 184 tisíc tun). Stejně jako čpavek je močovina vyráběna především pro další spotřebu ve výrobě, a to zejména průmyslových hnojiv, agrochemikálií a plastů společností skupin Unipetrol a Agrofert. Navíc společnost Agrofert, která s močovinou rovněž obchoduje, dodává močovinu společnostem typu ZZN či ACHP, které ji využívají jako dusíkaté hnojivo. Významnou část spotřeby tvoří také dovozy ze Slovenska (31 %), Ukrajiny (14 %), Maďarska, Ruska a SRN.

Dalším relevantním trhem je trh **kyseliny sírové**, sloučeniny, která je opět určena k další výrobě širokého okruhu produktů. Producenty kyseliny sírové jsou společnosti Precheza, Spolana, Aliachem a Deza (ve společnosti Deza je kyselina sírová vyráběna v procesu čištění hydrogenovaného plynu při benzolové destilaci; nikoli z ekonomických, nýbrž ekologických důvodů). Všechny tyto společnosti uskutečňují také prodej kyseliny sírové, a to jak v rámci skupin spojujících se soutěžitelů, tak mimo tyto skupiny (cca „…*obchodní tajemství*…“ % podíl na celkové spotřebě kyseliny sírové mimo spojované skupiny na trhu ČR, která činí více než 118 tisíc tun). Rovněž na trhu kyseliny sírové nejsou žádné překážky dovozu, jediným omezujícím faktorem je nutnost získání licence od Ministerstva průmyslu a obchodu ČR podle zákona č. 62/2000 Sb., o některých opatřeních při vývozu nebo dovozu výrobků a o licenčním řízení a o změně některých zákonů. I tento trh je tedy trhem otevřeným s převažujícím vlivem dovozů, zejména z Polska.

Kyselina dusičná je rovněž typickým produktem pro další zpracování v chemickém průmyslu. Společnosti Lovochemie a Aliachem vyrobily v roce 2001 přibližně „…*obchodní tajemství*…“ tisíc tun a v rámci skupiny Agrofert a Unipetrol bylo spotřebováno k další výrobě přibližně „…*obchodní tajemství*…“ tisíc tun tohoto produktu. Prodej kyseliny dusičné mimo skupiny představoval v roce 2001 pouze cca „…*obchodní tajemství*…“ tisíc tun, které byly vyrobeny společnostmi Lovochemie a Aliachem, případně dovezeny ze zahraničí. Po realizaci spojení nedojde na relevantním trhu kyseliny dusičné k žádné změně, především z toho důvodu, že jediní producenti byli již před spojením společně kontrolování skupinami Agrofert a Unipetrol. Spojením tudíž dojde pouze ke změně kvality kontroly ve společnostech vyrábějících kyselinu dusičnou ze společné na výlučnou, nikoli ke změně struktury dotčeného trhu.

Benzen vyrábí společnosti Chemopetrol, na straně UNIPETROLU, a Deza, na straně AGROFERT HOLDINGU. Benzen je meziproduktem (obdobně jako ethylen, který se používá pro výrobu polyethylenu pomocí polymerizace v procesu, kdy monomery reagují

mezi sebou a vytvářejí dlouhé řetězce polymerů – Case No. IV/M. 550 – Union Carbide/Enichem), ze kterého se vyrábí EB-etylbenzen a z něho styren v rámci skupiny Unipetrol. Z benzenu je možno dále vyrobit ABS-terpolymer (acylobutadien styren), dále SBR-styren butadien nebo PSS-standardní polystyren nebo PSH-polystyren houževnatý nebo PSZ-polystyren zpěňovatelný. Z benzenu se také vyrábí nitrobenzen a z něho anilin, který může být vstupní surovinou pro výrobu fenilbetanaftylaminu nebo meziproduktem pro výrobu cyklohexylaminu, fenylhydrazinu, diaminodifenylmetanolu nebo organických barviv.

Vzhledem k tomu, že benzen vyrobený v Chemopetrolu se ze značné části spotřebuje v další výrobě (asi 50 % ve společnosti Kaučuk), je nejvýznamnějším soutěžitelem na tomto trhu společnost Deza. V oblasti prodeje benzenu na území ČR, jejíž objem je přibližně čtyřikrát menší než objem výroby benzenu spojujících se soutěžitelů (naprostá většina benzenu je spojujícími se soutěžiteli zpracována nebo vyvezena do zahraničí), má Deza vysoký tržní podíl, který však bude v důsledku posuzovaného spojení navýšen pouze o méně než „…*obchodní tajemství*…“ % představovaných prodejem společnosti Chemopetrol. Navíc jediným odběratelem benzenu mimo skupiny spojujících se soutěžitelů je společnost BorsodChem MCHZ, s.r.o., kde je benzen používán pro výrobu anilinu. Benzen vyrobený v rámci skupiny Unipetrol je do této společnosti dodáván pouze pro doplňující množstevní bilanci potřebného benzenu. Vzhledem k tomu, že skupina Agrofert prostřednictvím Dezy dodávala benzen do společnosti BorsodChem MCHZ, s.r.o. již před uskutečněním spojení, nemělo by se spojení negativně projevit na tento dodavatelsko-odběratelský vztah, což potvrzuje také skutečnost, že jediný tuzemský odběratel benzenu nevyjádřil v průběhu celého správního řízení obavy z možných negativních dopadů posuzovaného spojení. Navíc další potřebu benzenu je možno bez problémů doplnit dovozem ze zahraničí.

Význam relevantního trhu benzenu v porovnání s ekonomickou silou nově vznikajícího celku s rozsáhlým portfoliem výrobků je prakticky zanedbatelný. O tom svědčí i fakt, že obrat z prodeje benzenu realizovaného spojujícími se soutěžiteli na trhu ČR v roce 2001 v porovnání s celkovým obratem spojujících se soutěžitelů dosaženým na trhu ČR v roce 2001 **představuje pouze** „…*obchodní tajemství*…“ **%**.

Na relevantním trhu **toluenu** (jehož celková velikost v ČR je přibližně 15 tisíc tun) působí ze skupin spojujících se soutěžitelů společnosti Kaučuk a Deza. Společný tržní podíl těchto společností po spojení bude cca „…*obchodní tajemství*…“ %, přičemž se podíl skupiny Agrofert navýší pouze o „…*obchodní tajemství*…“ %. Zbývající potřebu toluenu na českém trhu pokrývají dovozy z Maďarska (16 %), Slovenska (15 %), SRN (10 %), dále Nizozemí a Polska. Vzhledem k výše uvedenému nedojde na relevantním trhu toluenu ke vzniku ani posílení dominantního postavení spojujících se soutěžitelů.

5 PŘIPOMÍNKY K POSUZOVANÉMU SPOJENÍ SOUTĚŽITELŮ

Dne 1.3.2002 podala společnost Agropol Group v rámci správního řízení S 39/02 návrh na přiznání postavení účastníka řízení ve smyslu § 21 odst. 1 zákona. Společnost Agropol Group uvedla v tomto podání, že všechny společnosti, vyrábějící v ČR dusíkatá hnojiva (Lovochemie, Aliachem, Spolana), jsou, resp. po spojení budou, majetkově ovládány skupinou Agrofert, která současně zajišťuje také prodej jejich výrobků a to v takovém rozsahu, že má nepochybně dominantní postavení na trhu s těmito hnojivy. Navíc podle společnosti Agropol Group zaujímá skupina Agrofert silné postavení v oblasti prodeje dusíkatých hnojiv. Vzhledem k tomu, že společnost Agropol Group rovněž působí jako distributor průmyslových hnojiv, vyjádřila ve svém podání obavy z dopadů posuzovaného

spojení na hospodářskou soutěž na trhu dusíkatých hnojiv a navrhla Úřadu, aby v případě povolení spojení podmínil toto povolení omezeními, jejichž znění je uvedeno v kapitole 6.6 rozhodnutí.

O žádosti o přiznání postavení účastníka řízení Úřad rozhodl tak, že společnosti Agropol Group rozhodnutím ze dne 13.3.2002 nevyhověl s tím, že budou námitky společnosti Agropol Group zohledněny v rámci rozhodnutí ve věci. Společnost Agropol Group podala proti tomuto rozhodnutí v zákonné lhůtě rozklad, o němž předseda Úřadu rozhodl tak, že vrátil věc k novému projednání a rozhodnutí. Úřad znovu pečlivě zvážil všechny okolnosti případu, nicméně v novém rozhodnutí postavení účastníka řízení společnosti Agropol Group opět nepřiznal.

Po vydání prvního rozhodnutí o nepřiznání postavení účastníka řízení Úřad obdržel dne 1.3.2002 nový podnět společnosti Agropol Group, kterým reagovala na výzvu Úřadu k uplatnění připomínek k posuzovanému spojení, zveřejněnou v Obchodním věstníku. V uvedeném podání společnost Agropol Group znovu vyjádřila svoje obavy z dopadů předmětného spojení v oblasti dusíkatých hnojiv a navrhla Úřadu spojení nepovolit.

S přihlédnutím k obavám společnosti Agropol Group přistoupil Úřad k oslovení nejvýznamnějších zahraničních producentů hnojiv a agrochemikálií: Norsk Hydro, Agrolinz, Aventis CropScience, Bayer, DuPont, Dow AgroSciences a Duslo. Ve svých odpovědích uvedené společnosti žádné obavy z negativních dopadů posuzovaného spojení nevyjádřily a konstatovaly, že nedojde ani žádnému narušení hospodářské soutěže na relevantních trzích.

Na výzvu Úřadu k podání případných připomínek vůči spojení uveřejněnou v Obchodním věstníku dne 20.3.2002 žádný další soutěžitel nezareagoval a ani později Úřad žádné námitky proti předmětnému spojení neobdržel.

6 CELKOVÉ ZHODNOCENÍ DOPADŮ SPOJENÍ SOUTĚŽITELŮ AGROFERT HOLDING A UNIPETROL

6.1 V převážné části své činnosti společnosti AGROFERT HOLDING a UNIPETROL nejsou stávající nebo potencionální konkurenti a na spojení AGROFERT HOLDING/UNIPETROL lze nahlížet jako na spojení převážně konglomerátního charakteru.

Převážná, rozhodující část výrobkových portfolií společnosti AGROFERT HOLDING a UNIPETROL se nepřekrývá. V horizontální rovině dochází pouze k nepatrnému překrývání na několika velmi úzce vymezených relevantních trzích, což je dáno specifičností a nezaměnitelností chemických výrobků – např. na relevantním trhu močoviny, relevantním trhu čpavku, relevantním trhu dusíkatých hnojiv apod. Většinou jsou tyto výrobky meziprodukty pro další výrobu v chemickém řetězci, např. z benzenu se vyrábí EB-etylbenzen a z něho styren, ze kterého se vyrábějí další produkty, a to vše v rámci skupiny Unipetrol. **Význam těchto relevantních trhů v porovnání s ekonomickou silou nově vznikajícího subjektu, v důsledku spojení s převážně konglomerátním charakterem, je zanedbatelný. Například obrat z výroby benzenu ve vztahu k obratu nově vznikajícího subjektu AGROFERT HOLDING činí** „…*obchodní tajemství*…“ **% nebo obrat z výroby dusíkatých hnojiv ve vztahu k obratu celkového výrobkového portfolia nově vznikajícího subjektu AGROFERT HOLDING činí** „…*obchodní tajemství*…“ **%**.

Kategorie konglomerátní fúze zahrnuje tzv. „čisté konglomeráty“, kde není zřejmý ekonomický vztah mezi aktivitami kontrolované a kontrolující společnosti, až přes tzv. „smíšené konglomeráty“, které zahrnují i částečný horizontální nebo vertikální ekonomický vztah mezi nimi. Konglomerátní fúze mohou mít různou formu (materiál Výboru pro soutěžní právo a politiku OECD, series Roundtable č. 37, DAFFE/COMP (2002) 5, příspěvek Kanady, str. 129). Přesnou definici kategorie konglomerátní fúze většina zákonů na ochranu hospodářské soutěže členských zemí OECD a EU neobsahují (materiál Výboru pro soutěžní právo a politiku OECD, series Roundtable č. 37, DAFFE/COMP (2002) 5, příspěvky Austrálie str. 123, Kanady str. 129, Finska str. 139, SRN str. 143, Irsko str. 159, Španělsko str. 181, Holandsko str. 195, UK str. 201).

6.2 Konglomerátní fúze na rozdíl od některých horizontálních a vertikálních fúzí obecně nevedou ke vzniku obav z narušení hospodářské soutěže[1].

Mezi rozhodujícími kritérii pro posouzení dopadu z koncentrace v případě konglomerátních fúzí patří finanční síla nově vznikajícího subjektu. Evropskou komisí posuzované případy konglomerátních fúzí jako např. Case No IV/M. 350 – WEST LB/Thomas Cook; Case No IV/M. 196 – Volvo/Procordia; Case No IV/M. 277 – Del Monte/Royal Foods/Anglo American; Case No IV/M. 299 – Sara Lee/BP Food Division; Case No IV/M. 589 – Seagram/MCA; Case No IV/M. 521 – Viag/Sanofi; Case No IV/M. 670 – Elsag Bailey/Hartmann & Braun; Case No IV/M. 146 – Metallgesellschaft/Safic Alcan; Case No IV/M. 834 – Metallgesellschaft/Safic Alcan (II); Case No IV/M. 868 – GKN/Brambles/Mabeg; Case No IV/M. 220 – BIBBY/FINANZAUTO; Case No IV/M. 253 – BTR/Pirelli a Case No IV/M. 470 – Gencor/Shell, vždy povolila. V případech WEST LB/Thomas Cook, Volvo/Procordia, Del Monte/Royal Foods/Anglo American, Sara Lee/BP Food Division, Metallgesellschaft/Safic Alcan (I) a (II) Evropská komise neshledala posilování finanční síly nově vznikajícího subjektu v důsledku konglomerátního efektu jako takové, aby vedlo ke vzniku obav z narušení hospodářské soutěže.

Rovněž částečné horizontální překrývání aktivit fúzujících společností na některých výrobkových trzích v případě GKN/Brambles/Mabeg nebo BIBBY/FINANZAUTO byly shledány za nedůležité posílení výsledného tržního podílu, které nemůže vést ke zvýšení postavení nového subjektu na trhu. Dokonce i v případě dceřiné společnosti jednoho ze spojujících se soutěžitelů konglomerátní fúze, která měla pro určité úzce vymezené výrobkové trhy vysoké tržní podíly v některých členských zemích EU, bylo EK konstatováno, že **uvedená dceřiná společnost je vystavena hospodářské soutěži ze strany jiných silných konkurentů**, což limituje dopady z možného konglomerátního efektu daným sloučením obou finančních zdrojů spojujících se stran (Case No IV/M. 299 Sara Lee/BP Food Division). **Obdobně by tomu bylo i v případě dusíkatých hnojiv, kdy nově vznikající subjekt AGROFERT HOLDING bude vystaven konkurenci ekonomicky silných subjektů, jako např. BASF, Agrolinz, Norsk Hydro. Tyto subjekty také nic nenamítly proti předmětné fúzi AGROFERT/UNIPETROL v případě žádosti Úřadu o poskytnutí stanoviska k tomuto spojení**.

6.3 Plnění závazků společnosti AGROFERT HOLDING uvedených ve „Smlouvě o koupi a prodeji akcií“ uzavřené mezi Fondem národního majetku České republiky a AGROFERT HOLDINGEM přispěje k uchování hospodářské soutěže v petrochemickém a rafinérském odvětví.

[1] Materiál výboru pro soutěžní právo a politiku OECD, series Roundtable No 37, Background Note by the Secretariat str. 1

Úřad rovněž přihlédl k prohlášení a ujištění společnosti AGROFERT HOLDING, jež jsou součástí Smlouvy, a to, že učiní veškeré dostupné kroky k tomu, aby byla zachována stabilita petrochemického a rafinérského průmyslu. Jde zejména o závazek, aby po dobu 8 let společnost UNIPETROL nebo žádná z jejích hlavních dceřiných společností nevstoupily do likvidace nebo neukončily, nepozastavily, ani podstatně neomezily svoji podnikatelskou činnost, nebo se nedostaly do konkurzní situace. Zároveň se společnost AGROFERT HOLDING zavázala po dobu 8 let zachovat dodávky surovin a polotovarů mezi společnostmi, jako např. dodávky čpavku a močoviny ze strany společnosti Chemopetrol do společnosti Lovochemie. Uvedená Smlouva se vztahuje k odvětví chemického průmyslu, které je specifické svými pevnými výrobními a technologickými vazbami a kontinuálním výrobním režimem.

V této souvislosti lze konstatovat, že plnění uvedených prohlášení a ujištění je možno zabezpečit příslušnými investicemi **potřebnými k inovaci výrobků a umožňujícími zachování konkurenceschopnosti jednotlivých společností AGROFERT HOLDINGU.** Ve svém důsledku bude tento stav vést k **vytváření dalších konkurenčních tlaků a posilování inovační dynamiky odvětví**, včetně **vytváření vysoce kvalifikovaných míst**. Splnění uvedených skutečností umožní v podmínkách probíhající globalizace trhu **uvádění nových petrochemických výrobků s vyšší kvalitou a s nižší cenou ve prospěch konečného spotřebitele**.

6.4 Konkurenti společnosti AGROFERT HOLDING, z nichž někteří jsou významnými světovými výrobci a prodejci průmyslových hnojiv nebo agrochemikálií, nevznesli proti spojení AGROFERT HOLDING a UNIPETROL žádné námitky.

Jak již bylo uvedeno, jeden z mála relevantních trhů, na nichž se činnosti AGROFERT HOLDINGU a UNIPETROLU překrývají, je trh dusíkatých hnojiv. I když obrat spojujících se soutěžitelů z výroby a prodeje dusíkatých hnojiv ve vztahu k obratu z celkového výrobkového portfolia nově vzniklého subjektu činí „…*obchodní tajemství*…“ %, Úřad se podrobně zabýval stavem soutěžního prostředí na tomto relevantním trhu. Za účelem objektivizace dopadů z koncentrace na trhu dusíkatých hnojiv, na němž výsledný tržní spojujících se soutěžitelů v důsledku spojení přesáhne „…*obchodní tajemství*…“ %, oslovil Úřad stávající konkurenty společnosti AGROFERT HOLDING s žádostí o stanovisko k posuzovanému spojení. Všechny oslovené společnosti, které jsou významnými světovými či evropskými producenty hnojiv a agrochemikálií, ve svých odpovědích uvedly, že, cit.: „… *se spojením necítí ohroženy*“ (stanovisko společnosti Bayer, spis str. 127), nebo cit.: „… *se nedomnívají, že dojde k poškození hospodářské soutěže*“ (stanovisko společnosti Aventis CropScience, spis str. 126). Společnost Norsk Hydro ve svém stanovisku uvedla, že je největším světovým výrobcem a prodejcem průmyslových hnojiv, že má vlastní dostatečné výrobní kapacity čpavku a neuvažuje v současné době o nákupu čpavku z Chemopetrolu, ani o dodávkách čpavku do Lovochemie, a že se domnívá, že spojením AGROFERT HOLDING/UNIPETROL nedojde ke změně současného rozložení sil na trhu (spis str. 129). Společnost Duslo Šaľa nevidí v posílení postavení společnosti AGROFERT HOLDING v chemickém průmyslu a celém hospodářství České republiky obchodní hrozbu (spis str. 130). Obdobně společnost Dow AgroSciences se necítí být spojením AGROFERT HOLDING a UNIPETROL ovlivněna (spis str. 131). Jeden z největších konkurentů AGROFERT HOLDINGU, společnost Agrolinz, ve svém stanovisku uvádí, že tímto spojením by nemělo dojít ke zhoršení situace na trhu (spis str. 132).

S přihlédnutím k obsahu uvedených vyjádření lze učinit závěr, že nově vzniklý finančně silný celek, tedy skupina Agrofert ve spojení se skupinou Unipetrol, bude vystaven efektivní soutěži na trhu dusíkatých hnojiv ze strany přinejmenším stejně finančně silných konkurentů. Z tohoto důvodu lze konstatovat, že efektivní hospodářská soutěž na trhu dusíkatých hnojiv v době probíhajícího otevírání trhů bude probíhat i nadále.

6.5 Existující vertikální integrace uvnitř skupiny Unipetrol je dána výrobními řetězcovými vazbami mezi jednotlivými společnostmi tohoto holdingu.

Výroba v rafinérském a petrochemickém odvětví je svým charakterem hromadná, kontinuální, s nepřetržitým výrobním režimem, pevnými výrobními a technologickými vazbami, vysokou fondovou, materiálovou a energetickou náročností.

Charakteristickým znakem rafinérsko-petrochemického komplexu jsou **vzájemné výrobní vazby mezi jednotlivými výrobci, z nichž jeden vystupuje jako dodavatel a druhý jako odběratel**. Například z C4 frakce z pyrolýzy v Chemopetrolu se vyrábí butadien v Kaučuku nebo z etylénové frakce C2 vznikající při pyrolýze v Chemopetrolu se vyrábějí lineární alfaolefiny (LAO) a vinylchlorid ve Spolaně. Zároveň tradiční výroba mazacích olejů v Koramu má silnou vazbu na dodávky olejových hydrogenátů z Chemopetrolu.

Při roztříštěnosti celého řetězce výroby (např. ethylen z Chemopetrolu – LAO ve Spolaně) by zisk jednoho výrobce skupiny z relativně výhodného vývozu meziproduktu (namísto obvyklého dodání dalšímu členu řetězce) mohl ohrozit efektivnost navazujících výrobních stupňů. Je všeobecně známo, že současné trendy v petrochemickém odvětví směřují ke zvyšování stupně finalizace jednotlivých frakcí (**vyrábět s vysokou přidanou hodnotou**), což se ve svém důsledku projevuje v mnohem vyšším zisku než by tomu bylo při prodeji polotovarů.

Vzhledem ke specifičnosti výroby v rafinérském a petrochemickém odvětví nelze považovat existující nebo nově vznikající vertikální provázanosti za jev, který by mohl narušit hospodářskou soutěž. Mezi spojovanými soutěžiteli již nyní existuje jisté vertikální propojení, a to například u výroby hnojiv, kdy společnost Lovochemie, tedy nejvýznamnější tuzemský producent průmyslových hnojiv, odebírá nejdůležitější suroviny (čpavek, močovinu) z Chemopetrolu, který je členem holdingu Unipetrol.

6.6 Při posuzování dopadů předmětného spojení na relevantní trh jednosložkových dusíkatých hnojiv se Úřad podrobně zabýval námitkami vznesenými proti spojení ze strany společnosti Agropol Group a při povolení spojení přijal tři omezení, ke kterým se účastník řízení, společnost AGROFERT HOLDING, zavázal. Tyto závazky, přijaté ve prospěch zachování a rozvíjení účinné hospodářské soutěže, svým obsahem korespondují s omezeními navrženými společností Agropol Group.

Společnost Agropol Group ve svém přípisu ze dne 1.3.2002 popisuje situaci v oblasti výroby a prodeje dusíkatých hnojiv, ve které by společnost AGROFERT HOLDING měla zaujímat dominantní postavení. Společnost Agropol Group spatřuje v povolení předmětného spojení především další prohloubení tohoto dominantního postavení společnosti AGROFERT HOLDING na trhu a navrhuje, pokud dojde k povolení spojení, stanovení přesných a dlouhodobě trvajících omezení ve prospěch zachování účinné hospodářské soutěže. Společnost Agropol Group navrhla tato omezení (spis str.24):

1) Neomezovat po dobu nejméně 5-ti let od právní moci rozhodnutí dodávky průmyslových hnojiv pro všechny odběratele stojící mimo skupinu Agrofertu co do objemu jejich požadavků (v tunách), tedy potvrzovat jejich závazné objednávky, a tyto následně plnit a to nejen v podzimních měsících, ale i celoročně.
2) Obchodovat trvale s těmito komoditami za standardních podmínek, a to zejména podmínek platebních, tedy placení až po dodání zboží a zrušit platby předem za toto zboží.
3) Zachovat po dobu nejméně 5-ti let pro všechny distribuční společnosti stojící mimo skupinu Agrofertu (i členy skupiny) stejné cenové podmínky pro odběr těchto průmyslových hnojiv, stanovené ceníkem vydaným v každém kalendářním roce např. od počátku III. čtvrtletí (počátku sezóny obchodu těmito komoditami), včetně přesného stanovení podmínek pro zvýšení cen v důsledku vzniku dalších nákladů při odběrech pozdějších (např. až počátkem kalendářního roku následujícího).

Na ústním jednání s účastníkem řízení dne 1.8.2002 (spis str. 189-193), které bylo nařízeno za účelem vyjasnění vzájemných vztahů mezi společností AGROFERT, a.s. a společnostmi skupiny AMEROPA HOLDING AG, vyjasnění problematických okruhů z oblasti výroby a prodeje průmyslových hnojiv, zejména v souvislosti s námitkou vznesenou proti spojení ze strany společnosti Agropol Group, a dále za účelem vyjasnění některých skutečností vztahujících se k ostatním dotčených relevantním trhům, Úřad předložil zástupci účastníka řízení seznam výše uvedených omezení. Účastník řízení byl současně požádán o zaslání svého vyjádření k těmto omezením, a to ve lhůtě do 9.8.2002. Zároveň Úřad obdržel dne 1.8.2002 potřebné informace, týkající se zejména trhu průmyslových hnojiv, a od tohoto dne pokračoval běh lhůty pro vydání rozhodnutí ve věci.

Ve svém sdělení ze dne 7.8.2002, které bylo Úřadu doručeno dne 12.8.2002, účastník řízení mimo jiné uvedl (spis str. 232), cit.: „***Chápeme, že s ohledem na náš podíl na trhu s průmyslovými hnojivy a prostředky na ochranu rostlin nám k zachování účinné hospodářské soutěže budou uloženy omezující podmínky***. *Nemáme nic proti podmínkám, které budou působit skutečně k zachování účinné hospodářské soutěže. Nenamítáme rovněž nic proti neomezování dodávek na trh, pokud to lze spravedlivě požadovat (tzn., že žádané zboží je skladem nebo je lze opatřit za standardních podmínek), a to bez ohledu na to, zda objednatel stojí v rámci skupiny Agrofert nebo v rámci skupiny Agropol Group nebo mimo tyto skupiny.* ***Navržené podmínky, tak jak jsou formulovány, však nepovažujeme za podmínky, které by měly sloužit k zachování účinné hospodářské soutěže***.“

Na ústním jednání s účastníkem řízení dne 15.8.2002, které bylo nařízeno, cit.: „*… za účelem projednání případných omezení ve prospěch zachování a rozvíjení účinné hospodářské soutěže v oblasti průmyslových hnojiv podmiňujících povolení spojení soutěžitelů AGROFERT HOLDING a UNIPETROL*“ (spis str. 235) Úřad vyjádřil své obavy z možného narušení hospodářské soutěže na trhu dusíkatých hnojiv, i když se jedná o relevantní trh, jehož význam v porovnání s ekonomickou silou nově vznikajícího subjektu, v důsledku spojení s převážně konglomerátním charakterem, je zanedbatelný. Účastník řízení na tomto jednání navrhl následující omezení ve prospěch zachování a rozvíjení účinné hospodářské soutěže (spis str. 238), cit.:

1) „Neomezovat po dobu 5 let od nabytí právní moci rozhodnutí, bez ospravedlnitelných důvodů, dodávky průmyslových hnojiv a prostředků na ochranu rostlin pro distribuční společnosti stojící mimo skupinu Agrofert, a tyto realizovat přinejmenším v takovém množství, které distribuční společnosti v současné době od skupiny Agrofert odebírají, a to nejen v podzimních měsících, ale i celoročně.

2) Obchodovat s průmyslovými hnojivy a prostředky na ochranu rostlin za standardních podmínek, a to tak, aby žádného distributora ani zákazníka nediskriminovali co do množství, kvality či ceny.
3) Zachovat po dobu nejméně 5 let pro všechny distribuční společnosti stojící mimo skupinu Agrofert (i členy skupiny) rovné cenové podmínky pro odběr dusíkatých hnojiv, zároveň zveřejňovat čtvrtletně transparentním způsobem předpokládaný vývoj cen dusíkatých hnojiv, včetně stanovení podmínek pro zvýšení cen v důsledku vzniku dalších nákladů."

Úřad má zato, že uvedená omezení, ke kterým se společnost AGROFERT HOLDING zavázala v případě povolení spojení ve smyslu ustanovení § 17 odst. 3 zákona jsou postačující k odstranění obav z podstatného narušení hospodářské soutěže na relevantním trhu jednosložkových dusíkatých hnojiv a na relevantním trhu prostředků na ochranu rostlin, a současně budou mít prakticky stejný účinek jako původně navrhovaná omezení ze strany společnosti Agropol Group.

6.7 Obdobné spojení jako je spojení soutěžitelů AGROFERT HOLDING a UNIPETROL bylo uskutečněno mezi třemi velkými portugalskými společnostmi působícími v mnoha různých sektorech, včetně výroby agrochemikálií, průmyslových hnojiv, rafinérského zpracování ropy, petrochemického odvětví, výroby kovů, výroby chemických specialit a výroby plastů.

Spojením portugalských společností Companhia Uniao Fabril (CUF), Amoniaco Portuguls SARL a Nitratos de Portugal vznikl nový subjekt, společnost Quimigal, který je největší chemickou společností v Portugalsku, s 6400 pracovníky (Document 390Y0728(02), Official Journal No. C 188, 28/07/1990 P.0003), a který sdružuje dalších 22 společností, majících 3000 zaměstnanců. Velikost společnosti Quimigal umožňuje exportovat do členských zemí EU 23 % své výroby. Uvedený příklad spojení je uváděn podpůrně a ukazuje na způsob povolování v jiných zemích v obdobných případech.

6.8 Specifickým, charakteristickým znakem případu spojení soutěžitelů AGROFERT HOLDING a UNIPETROL je skutečnost, že oba soutěžitelé již před spojením společně kontrolovali některé chemické společnosti, a proto v důsledku předmětného spojení dochází pouze ke změně kvality kontroly, a to ze společné kontroly na kontrolu výlučnou.

Pokud jde o kvalitativní rozdíl mezi kontrolou společnou a výlučnou, rozhodující vliv vykonávaný samostatně se podstatně liší od rozhodujícího vlivu, jenž je vykonáván společně, neboť v druhém případě je vždy nutné brát ohled na potenciálně odlišné zájmy druhé strany. Tím, že dochází ke změně kvality rozhodujícího vlivu vykonávaného společností AGROFERT HOLDING ve společnosti Agrobohemie (a jejím prostřednictvím i ve společnostech Lovochemie a Aliachem), přináší celá transakce trvalou změnu ve struktuře spojením dotčených stran. Agrobohemie se v podstatě stane dceřinou společností zcela ovládanou společností AGROFERT HOLDING. Tím, že AGROFERT HOLDING získá ať již přímo či nepřímo 100 % akcií společnosti Agrobohemie a nabude zcela nezpochybnitelný vliv na její uspořádání, rozhodování apod., získá AGROFERT HOLDING výhradní kontrolu nad společností Agrobohemie, včetně jí kontrolovanými společnostmi ve smyslu § 12 odst. 3 zákona. Změna kvality kontroly je tedy posuzována jako spojení.

Uvedený přístup je zakotven také v Nařízení Rady č. 4064/89, o kontrole spojování soutěžitelů, ve znění pozdějších předpisů, a podle něj je aplikován Evropskou komisí, k jejímuž postupu Úřad při svém rozhodování podpůrně přihlíží. Komise tento přístup potvrdila v řadě svých rozhodnutí, např. IV/M.023-I.C.I./Tioxide, IV/M.221-ABB/BREL, IV/M.553-British Steel/UES, IV/M.576-Feruzzi Finanziaria/Fondiaria, apod.

Změna kvality kontroly nad společnostmi Agrobohemie, Lovochemie a Aliachem ze společné na výlučnou, nastalá v důsledku posuzovaného spojení, nebude mít vliv na strukturu relevantních trhů a neovlivní tedy ani hospodářskou soutěž. Skutečnost, že AGROFERT HOLDING již vykonával společnou kontrolu nad výše uvedenými společnostmi znamená, že je seznámen se způsobem fungování těchto společností, což mu umožňuje lepší výchozí pozici při rozhodování o budoucí alokaci strategických investic ve skupině, nutných k inovaci výrobků a udržení jejich konkurenceschopnosti v odvětví. V konečném důsledku se tak budou výrobky skupiny vyznačovat lepší kvalitou a nižší cenou pro konečného spotřebitele.

7 PRÁVNÍ ROZBOR

Podstatou posuzovaného spojení soutěžitelů je nabytí kontroly nad společností UNIPETROL, ke kterému dochází na základě Smlouvy, uzavřené dne 12. února 2002 mezi FNM ČR a AGROFERT HOLDING. V důsledku této smlouvy a v souladu § 12 odst. 3 písm. a) zákona získá AGROFERT HOLDING možnost přímo kontrolovat společnost UNIPETROL a nepřímo kontrolovat její dceřiné společnosti.

V § 13 písm. a) zákon stanoví, že spojení soutěžitelů podléhá povolení Úřadu, jestliže celkový celosvětový čistý obrat všech spojovaných soutěžitelů za poslední účetní období je vyšší než 5 miliard Kč. Tuto podmínku posuzované spojení soutěžitelů splňuje, a podléhá tedy povolení Úřadu.

Úřad v dalším postupu zkoumal, zda spojení bude mít za následek podstatné narušení hospodářské soutěže. Na základě analýzy relevantních trhů a možných dopadů spojení na ně, Úřad nepovažuje, i přes identifikované možné dopady spojení především na relevantním trhu jednosložkových dusíkatých hnojiv, za takové dopady, které by bránily povolení posuzovaného spojení soutěžitelů.

Spojením dojde, v důsledku propojení tuzemského rafinérského a petrochemického holdingu se skupinou pokrývající svou činností oblast zemědělství, potravinářství a chemie, k navýšení hospodářské a finanční síly skupiny Agrofert. S ohledem na převažující konglomerátní charakter spojení, specifický charakter chemické výroby, která se vyznačuje silnými vertikálními vztahy mezi jednotlivými výrobci, a vzhledem k tomu, že v případě společností Agrobohemie, Lovochemie a Aliachem dochází v důsledku spojení pouze ke změně kvality kontroly, však nedojde k podstatnému narušení hospodářské soutěže.

Rovněž účastníkem řízení přijaté závazky ve prospěch zachování a rozvíjení účinné hospodářské soutěže, spočívající v neomezování dodávek průmyslových hnojiv a prostředků na ochranu rostlin pro distribuční společnosti stojící mimo skupinu Agrofert, a jejich realizaci přinejmenším v takovém množství, které distribuční společnosti v současné době od skupiny Agrofert odebírají; dále v závazku obchodovat s průmyslovými hnojivy a prostředky na ochranu rostlin za standardních podmínek; a rovněž zachovat po dobu nejméně 5 let pro všechny distribuční společnosti stojící mimo skupinu Agrofert (i členy skupiny) rovné cenové podmínky pro odběr dusíkatých hnojiv, a zároveň zveřejňovat čtvrtletně transparentním

způsobem předpokládaný vývoj cen dusíkatých hnojiv, včetně stanovení podmínek pro zvýšení cen v důsledku vzniku dalších nákladů; jsou postačující k odstranění případných obav z narušení hospodářské soutěže na vymezených relevantních trzích. Úřad dále konstatuje, že uvedené závazky rovněž korespondují s omezeními navrženými společností Agropol Group.

Z výše uvedených důvodů rozhodnul Úřad o povolení navrhovaného spojení soutěžitelů tak, jak je uvedeno ve výroku a v souladu s § 16 odst. 2 věta třetí zákona o tom, že navrhované spojení soutěžitelů povoluje a ve stanovené lhůtě toto rozhodnutí vydává.

Poučení o opravném prostředku

Ve smyslu ustanovení § 61 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), v platném znění, lze proti tomuto rozhodnutí podat do 15 dnů od jeho doručení rozklad předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, a to prostřednictvím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže – odboru fúzí. Včas podaný rozklad má odkladný účinek.

Ing. Vladimír Stankov, CSc.
vrchní ředitel

PM: 23. září 2002

Rozhodnutí obdrží:
JUDr. Miroslava Rybová
AGROFERT HOLDING, a.s.
Roháčova 89/1101
130 00 Praha 3